
ENKELE NOTITIES

f.r. ankersmit

Objectiviteit

1. Het gevoel voor objectiviteit, voor de mogelijkheid althans daarvan, komt voort uit ons besef sterfelijk te zijn. Het is eerst daar, dat wij ons realiseren, dat de wereld een bestaan leidt onafhankelijk van ons zelf.
Waren wij onsterfelijk, dus categorieën van de werkelijkheid, dan zou door hun a priori onscheidbaarheid het probleem subjectiviteit-objectiviteit zich nimmer voordoen.
Totalitair denken is pas mogelijk, wanneer men de mens als onsterfelijk ziet, of wat in feite hetzelfde is, wanneer men hem tot nul reduceert.

Zin

2. Des te meer wij zelf een zin aan onze existentie en aan onze werkelijkheid willen geven, des te meer ook moet de wereld zelf van zin ontleidigd zijn. De zin van het heden is de vijand van de zin van de geschiedenis.

Marxisme

3. Met het vasthouden aan de gedachte van de revolutionaire rol van het proletariaat weerlegt het Marxisme zichzelf. Het bewijst namelijk hoe sterk een bepaald idee vastgehouden kan worden, zonder dat het nog enig contact heeft met de sociaal-economische realiteit.

Absurditeit van het historisch bedrijf

4. De geschiedenis is de geschiedenis van het intermenselijk "malentendu". Daarom ligt er aan het onderzoek der geschiedenis een fundamentele absurditeit ten grondslag: het probeert te begrijpen wat principieel onbegrijpelijk pas inhoud aan het woord geschiedenis kan geven. Trachten te begrijpen, waarom in de geschiedenis de mensen elkaar niet "begrepen" hebben, is een voltooien van wat in de geschiedenis zelf onvoltooid is gebleven.

Elkaar begrijpen

5. Merkwaardiger nog dan de oorsprongen en de aard van onze kennis is wel het feit, dat wij nergens het over eens kunnen zijn. Immers het logisch a priori, dat er de voorwaarde van is, is slechts voorwaarde en geen verklaring. Zag men niet dagelijks om zich heen, dat mensen het met elkaar eens zijn, dan zou men niet geloven, dat het überhaupt gebeuren kon. Maar misschien is dat wel gezichtsbedrog.

Een nuttige waarheid

6. Zij, die menen, dat in de geschiedenis alles zijn verklaring heeft, verliezen al te gemakkelijk uit het oog, dat het niet constateren, dat een oorzaak aanwezig is, iets anders is, dan het constateren, dat geen oorzaak aanwezig is.

Wishful thinking

7. De ideoloog van een zeer weinig sympathieke stroming in de huidendaagse filosofie (Foucault, structuralisme) heeft voldoende apodictisch verklaard, dat de mens als individu één van de meest recente verschijningen is in de Westerse geschiedenis, en nu al weer aan het verdwijnen is (van 1800 tot 1934). Foucault mag dan wel in de toekomst gelijk krijgen, de zelfgenoegzaamheid waarmee hij zijn onaangename voorspellingen doet kan in ieder geval grote weerstanden opwekken. De groep is in laatste instantie een abstractie, is derhalve veroordeeld aan zijn concept gelijk te blijven en kan daarom zichzelf nooit overwinnen, zoals een individu dat kan. Zowel voor individu, als voor de groep is het verdwijnen van het individu daarom een betreurenswaardige zaak.

Zelfverlies

8. Er zijn avonden van een oneindig leed. Dat komt voort uit het besef, dat het vergeten, dat wil zeggen "zelfverlies", aan de oorsprong staat van alle zin.

Politie

9. Misschien is het verlies van gevoel voor het begrip substantie één van de ernstigste verschijnselen van onze tijd. We weten zelfs van onze eigen instellingen niet zeker meer waar voor ze zijn, omdat we ze niet langer los kunnen koppelen van hun bijverschijnselen, die, logisch gezien slechts het kwantitatieve aspect ervan vertegenwoordigen. Zo de politie. Het misverstaan van het doel van politie kon de Nazi's op hun gruwelijke misdaden brengen; anderzijds veroorzaakt een soortgelijk misverstand de overdreven reacties van velen tegenwoordig bij het horen van het woord "politie" (ik spreek hier over Nederland!).

Oude koek

10. Het blijft waar, dat het liberalisme als eerste verantwoordelijk is voor de generationaliseerde absurditeit van onze tijd. Door het product tussen de mensen in te schuiven, heeft het de mens weten te kwantificeren, hem van zijn menselijkheid beroofd en hem tot een zuiver economische schijnwerkelijkheid geontologiseerd. Dit is des te triester, omdat de bedoeling juist het omgekeerde was.

Buiten-parlementaire oppositie

11. De onbenulligheid van vele regeringen van de Westelijke wereld blijkt daaruit, dat zij de problemen niet langer zelf kunnen herkennen, maar dat die van buitenaf aan hen voorgelegd moeten worden: "le roi règne mais ne gouverne pas". Toepassing van de geijkte, door de routine aangewende oplossingsmechanismen maakt door hun ontoereikendheid de repressie nodeloos groter.
12. De veranderingen in onze huidige wereld zijn een typisch voorbeeld van wat Hegel "slechte oneindigheid" noemde. Het gaat om gedaanteveranderingen als tussen $1/2$, $2/4$, $3/6$ etc. Het ziet er anders uit, maar naar hetn wezen blijft alles hetzelfde. De geschiedenis is tot stilstand gekomen.

Rechtvaardigheid

13. Het heeft een diepe betekenis, dat de termen "rechtvaardig" en "onrechtvaardig" vrijwel uit ons taalgebruik zijn verdwenen.

Episoden uit het vorige leven van

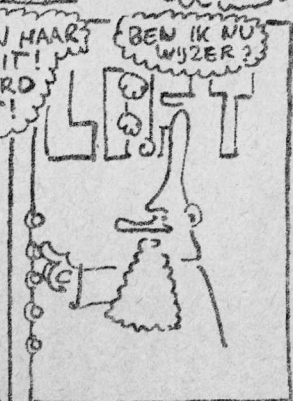
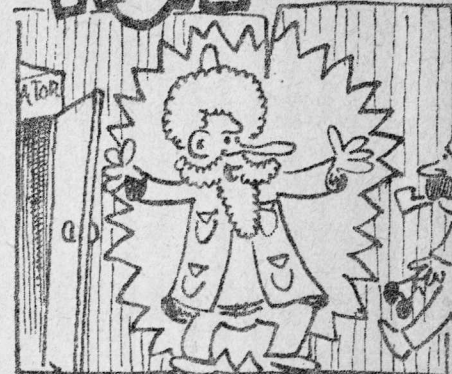
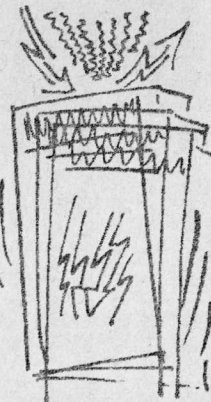
PROF. OUT

④ KORTE INHOUD VAN HET VOORGAANDE: PROF. OUT ZOECT DE WARE DEMOKRASIE. VIA DE DOSSIERKELDER EN EEN VERDWAALDE DOSSIERWORM KOMT HIJ BIJ EEN GEKOMPUTERISEERDE AUTORITEIT TERECHT. VOOR 5.000,- MAG HIJ ERIN! EN NUDE:

(Revolutionaire Praxis)

Transformatie

IK VOEL ME ALS HERBOREN!

WEER OP HET AL BEKENDE DODE PUNT AANGELAND, MOETEN WIJ HELAAS AFSCHIED VAN UNEMEN. ZULLEN WE WEL OOI VERDER KOMEN? TJA DE TIJD ZAL HET LEREN!

adv.

Tijdschrift
voor Geschiedenis

Het Tijdschrift voor Geschiedenis is een Nederlands wetenschappelijk tijdschrift dat in de ruimste zin van het woord zich bezig houdt met alle perioden van de geschiedenis binnen en buiten Europa. Behalve voor de vakspecialist is de inhoud ook bestemd voor leraren en studenten geschiedenis, die in de rijk gevarieerde inhoud van elk nummer zeker een of meer artikelen van hun gading zullen vinden.

De redactie bestaat uit:

Prof. dr. A. Th. van Deursen, Drs. J.A.F. de Jongste, Prof. dr. C. van de Kieft, Prof. dr. W. Prevenier, Prof. dr. I. Schöffer, Prof. dr. E. Scholliers, Prof. dr. R. de Schryver, Prof. dr. E.H. Stolte.

Abonnementsprijzen per 1 januari 1972:
gewone abonnementen f 40.- per jaargang
studentenabonnementen f 27,50 per jaargang

Wolters-Noordhoff

het
is
maar
dat
je
het
weet.....

SD STANDAARD BOEKHANDEL
ZWANESTRAAT 41-43 GRONINGEN TELEFON 12204

